

Q. D. B. V.
DISSERTATIO
GRADUALIS

De

ANIMA BESTIARUM,

Quam
Suffragante

Amplissimo in ACADEMIA ABOENSI
Ordine Philosophico,
Moderante

VIRO PRÆCLARISSIMO atq; CELEBERR.

D. Mag. JOHANNES
THORSSÉN

Phil. Nat. Prof. Reg. & Ordin.

In Audit. Maximo d. XII. M. JUNII AN:
M DCC XXV.

Publice disquirendam modeste sistit

S:æ R:æ Maj:ris Alumnus

REINHOLD. LIEBMANN T. F.

Scania - Gothus.

ABOÆ, Prelo R. Acad. Typ. E. Flodström.

S:æ R:æ Maj:tis

MAGNÆ FIDEI VIRO

D. HERMANNO
WITTE,

S. S. Theol. Doctori *Excellentissimo*,
Diececesos Aboënsis Episcopo *Reverent-*
issimo, Academiæ Fennorum Pro-
Cancellario *Eminentissimo*, Consist.
Ecclesiast. Præsidi
Gravissimo.

PERILLUSTRI

COMITI AC DOMINO

D:ño CLAUDIO
EREBELD /

Nuper Academicæ Juventutis PRINCIPIS,
Nunc

Omnium, quorum interest applausu
Ejusdem desig: RECTORI ILLUSTRI &
MAGNIFICO,
Literarum nostrarum crescenti MÆCENATI

S:æ R:æ Maj:^{ties}

MAGNÆ FIDEI VIRO

NOBILISSIMO GENEROSISSIMOq̃

D:no SAMUELI
a WALLENSTIERNA,

Legionis Pedestris per Prouincias
Kommunegård & Nysslott
Chiliarchæ *Strenuissimo*,

Nutritio per quadriennium ut *Liberalis-*
simo, ita & nullo non tempore a me
impenle colendo.

VIRO ET PHILOSOPHO

Eruditionis Fama Celeberrimo Amplissimoq̃

D:no ANDREÆ
RYDELIO,

In Acad. Gorb. Carolina Phil. Theoret.
Professori Ordinario,

Euergetæ atq; Præceptoris olim meo
ætatem suspiciendo, colendo.

Admodum

REVERENDO CLARISSIMO

D: no JOHANNI SIÖ-
WALL,

Eccles. in Scania Thelse & Klagstorp/
Pastori meruissimo, Parenti maxi-
morum in me meritorum nomi-
ne pietate & reuerentia æternum
deuenerando.

VOBIS

Totidem

PATRONIS MAGNIS, OPTIMIS, EXOPTA-
TISSIMIS, CERTISSIMISQUE
Dissertationem hancce submisit dat,
dicat facramque dedicat

NOMINUM VESTRORUM

Humillimus Venerator

REINH. LIEBMANN

Auct. & Respond.

Ad
PHILOSOPHIÆ CANDIDATUM
DOMINUM
REINHOLDUM
LIEBMANN.

Uam Tibi Londiacæ telam
instruxere Camœnæ,
Finnica perfecit, Nate, Miner-
va, Tibi,
Illæ equidem mentem formant;
hæc provida mentis
Ecce tibi dotes excolit inge-
nuas.
Illis te prolem facilis Lucina le-
vavit,
Huic mittit Pallas Finnica rite
virum.

Omnia

Omnia grata Tibi veniunt ab
utrisque; sed addit
Insuper & titulos Extera mox
meritis.

*Gratulabundus
transmisit*

Parens

JOH. SIÖWALL.

Præfatio.

Uadriennium præter-
lapsedum est, cum in Al-
ma Academia Carolina,
specimen quoddam de Materię
Ineptitudine ad cogitandum, Nu-
mine propitio, edere mihi conti-
git. Ex eo tempore per varios
locorum anfractus, huc me tan-
dem insperantem prorsus, deduxit
prouida DEI cura: ubi Mulas
hoc nitidiores alacrioresque con-
spicor, quo nuperius ex tristi tur-
A bi-

bidoque rerum statu, illum ex
 tristitia adlicitum squalorem depō-
 nere, & nouum quasi habitum
 induere licuit: haud aliter ac sol
 post nubium depulsionem, clarior no-
 bis semper apparet. Hoc nitore, hoc
 ad lætitiā composito vultu jam
 ouantes Musæ, quid mirum, si
 omnium oculos ad se conuertant,
 omnibusque sui amorem cultum-
 que debitum injiciant? Certe, hæc
 inter alia quam maxime me mo-
 uerunt, ut quod incepti studiorum
 iter studio indefesso pergerem; &
 cognito, quod sapientiæ Sacerdo-
 tes nunc jam præmia literarum
 cultoribus propediem distribuenda
 meditentur, ne frustra mihi sal-
 tem tanta videatur oblata gratia,
 alterum, quod restat, specimen
 qualecunque ingenii mei prodere
 properarem. Hujus speciminis,
 præsens ex Philosophia, tantum
 non difficilimum, selegi argumen-
 tum

tum: non tam fiducia quantuli-
 cunque mei ingenii, quam & ar-
 gumenti suauitate, & ejusdem
 non exigua cum prioris disserta-
 tionis argumento conuenientia du-
 ctus. Quemadmodum enim in il-
 la, materiam nec in se spectatam,
 nec quacunque ratione modifica-
 tam, cogitationis capacem esse,
 ut spero, euictum dedimus; ita
 in hac, demonstrato, quod Bestiæ
 ad materiam merito sint referen-
 dæ, illis animam, qualis vel ab
 antiquis Philosophis, vel ipsis Scho-
 lasticis vulgo iisdem adscribitur,
 minus recte tribui, & simul quæ
 & qualis anima, salua ratione,
 salua etiam Religione in illis sit
 admittenda, cuilibet attendenti in-
 notescet. Tua interim benevole
 lector, pluribus mihi expetenda
 esset benignitas, nisi persuasum ha-
 berem, quo veritatis es amantior,
 mihi te hoc faciliorem hujus, quic-

quid est opellæ, præstiturum esse
censorem. Hæc itaque bona tua
cum venia mitto, atque ad ipsum
me accingo negotium.

§. I.

PRimum itaque, ne ipsum
nos ludat animæ vocabu-
lum, sciendum est illud de-
riuari commodè vel originem su-
am ducere ἀπὸ τῆς ἀνέμῃς, h. e.
vento, aëre, spiritu, halitu, flatu,
pro quibus etiam promiscue apud
Auctores sumitur. Exempla hujus
rei, qui desiderat, adeat Lexicon
Sorani. Hic autem, qui notetur,
meo quidem iudicio, dignus est
locus quidam Ciceronis 1 Quæst.
Tuscul. quippe qui animam pro
aëre sumi clare ostendere videtur:
Iste igitur est: *Si cor, aut sanguis,
aut cerebrum est animus, certe, quo-
niam est corpus, interibit cum reliquo*

corpore; si anima (i. e. aër) est, for-
tasse dissipabitur; si ignis, extinguetur.
Per animæ etiam vocabulum in-
dicarunt Antiqui illa organa, quæ
nutritioni & generationi, nec non
quæ sensui & motui interserviunt:
priori significatione, animæ vege-
tatiuæ, posteriori, sensitiuæ nomi-
ne illam insignientes. (a) Acceptio
autem hujus vocis maxime nota-
bilis est, cum ad alteram illam
essentialem, & quidem incorpo-
ream hominis partem, quæ & u-
nico nomine *mens* recentioribus
philosophis, Ciceroni *animus* ap-
pellatur, significandam passim ad-
hibetur. In quo tamen sensu ad-
hibitam, vi derivationis supra ad-
ductæ, propriam exuisse significa-
tionem, ut cuilibet attendenti ob-
uium, ita non nemo obseruauit.

A 3

In-

(a) Vid. Cass. Bartholin. Them. Fil.
Sum. Phil. Nat. pag. 32. & 36.

Intellectus enim humani imbecillitati hoc tribuendum, quod, quamvis ideas rerum immaterialium, & quidem natura facilius quam materialium, quippe quæ menti tantum per accidens occurrunt, formare valeat, ad illas tamen aliis significandas, vocibus per Metaphoram e rebus corporeis desumptis uti necessum habeat. Hinc factum est, ut, cum substantiæ huic incorporeæ nomen imponeretur, nihilque in rerum natura, quod exactam ejus imaginem repræsentaret, reperiretur, ad illud, quod proxime inter res corporeas ad ejus naturam accedere videbatur, nimirum aërem, corpus admodum subtile, oculorumque sensui se subducens, confugiendum fuerit. Et hinc, ut patet, illæ lacrimæ, hinc ansa materiam cum spiritu illo immateriali confundendi suppeditata, hinc tot tantorumque
 Phi-

Philosophorum de Anima variæ sententia, & inde sequentes maximæ altercationes. Sed hiſce nos amplius immiſcere, hac quidem vice non eſt animus, ea tantummodo, quæ ad accepti thematis enodationem quam maxime facere videntur, proposituri.

§. 2.

Eorum autem, qui in hoc sudarunt campo, tres claſſes commodè conſtitui poſſunt, Ad primam merito referendi ſunt illi, qui inter Antiquos Philoſophos animantibus brutis tantum tribuerunt, ut ne quicquam homini præ brutis conſeſſe videantur. Nominaſſe ſufficiat Thaletem, Pythagoram & Platonem, (b) qui comuni illo plerorumque veterum

A 4

Phi-

(b) Conf. Diſſert. de Carentia ſenſus & cognitionis in brutis Dn. Le Grand. §. 4.

Philosophorum errore infecti, existimarunt, brutorum non minus quam hominum animas Diuinæ essentiae quasdam esse particulas. Unde etiam teste Porphyrio, eorum nonnulli, loquela, unico illo externo certissimoq; rationis indicio, bruta gaudere, eamq; sapientissimos quosq; callere persuasissimi fuerint (*).

Hæc cum animo perpendo, satis mirari nequeo, quid sibi voluerit jam nominatus Thales, cum se tres potissimum ob causas fortunæ obstrictum dixit, primum ὅτι ἀνθρώπου ἐγενόμην, sunt ejus verba, καὶ ἔθνη, ἔτα ὅτι ἀνὴρ, καὶ ἡ γυνή, τρίτον ὅτι Ἕλλην καὶ ἔβάρβαρον, i. e. primum quod homo, non bellua, deinde quod vir, non mulier, tertio quod Græcus, ἔ non Barbarus natus esset. Quoquo enim modo se res habet cum cæteris, hoc sane lepidissimum est, quod se singu-

(*) Conf. Phys. Sperlette. p. 326.

gulares fortunæ grates vel hoc nomine debere fassus sit, quod homo non bellua natus esset. Si enim homo a bellua, nulla re alia quam corporis structura externa-que forma discerneretur, tantum abest, ut de aliqua præ brutis prærogativa vere gloriari possit homo, ut potius virtutibus utrinque collatis, se illis longe inferiorem esse fateri cogatur.

§. 3.

Scholastici, qui cum suo Antesignano secundam occupabunt classem, utrum veritati an novitati magis studentes, non facile dixerim, totum hoc sibi negotium expediisse visi sunt, cum triplicem animam, alteram altera præstantiorem: animam nimirum vegetativam, sensitivam & rationalem statuerent; quarum istam plantis, illam cum priore, brutis, hanc

A 5

cum

cum cæteris utrisque, hominibus esse propriam asseuerarunt. Sed cum differentiam triplicis hujus animæ saltem gradualem existimarent, (*) nulla quoad essentiam discrepantia intercedente, tantum abest, ut hoc suo inuento rem illustrarint, ut potius uno relicto errore, in alium vix meliorem sint relapsi. Quamuis enim Plato cum suis asseclis, rebus etiam vilissimis suum dæmonem vel animam assignare, quin omnia Diis esse plena statuere, non dubitarit, limites tamen inter spiritum & corpus immotos seruauit semper: quos contra, non solum movendos, verum prorsus auellendos etiam, scholastici scriptis suis, forsitan inuiti, at incauti certe, curauisse videntur. Quod fusius etiam suo loco demonstrabitur.

§. 4.

(*) *vid Pneumatic. Rydelii Cap. 3.*

§. 1. M. S.

Tertia tandem classis Cartesia-
 norum erit. Qui fausto fide-
 re in incredibile sanioris Philoso-
 phiæ incrementum nati, spiritus
 corporisque natura diligentius pen-
 sitata, eas primum toto cœlo di-
 versas esse substantias agnouerunt,
 & deinde solliciti, ut ad suas quæ-
 que classes omnia referrentur, post-
 quam clarissime ostendissent, omnes
 operationes, quæ alioquin animæ
 aut vegetatiuæ aut sensitiuæ in
 plantis & brutis adscribi soleant,
 etiam sine ulla anima (incorporea &
 spiritali) non tantum edi, verum
 etiam utcunq; explicari posse, Gomæ-
 tium secuti auctorem, animas bru-
 torum non spiritibus, ut nonnul-
 lis placet, annumerandas, sed in
 corporum merito numerum refe-
 rendas, pulcris adducti rationibus
 palam docuerunt.

His ita præmissis, forsan mihi
sufficeret, simpliciter indicare,
quamnam harum sententiarum me-
am facerem, eamque firmis soli-
disque fulcitam argumentis redde-
re, sed cum (laus Deo) in illa
tempora nostra ætas inciderit, qui-
bus e spissis densissimisque Schola-
sticorum tenebris docta cohors e-
merferit, & nihil adeo periculi ti-
mendum ei, qui tantis sui seculi
doctoribus oggerere quid audet;
antequam nostram hac de re sen-
tentiam aperimus, & Antiquorum
& Scholasticorum modo recensitas
opinionēs, leuiter etiam perstrin-
gere lubet. Id quod lucem haud
exiguam huic materiæ foeneratu-
rum confido.

§. 6.

UT itaque ab Antiquis initium
fa-

faciamus, notum est, ut antea monuimus, animam ipsis fuisse Divinæ particulam Essentiæ, eamque eos non bonis vel malis geniis tantum, non homini, non brutis animantibus, sed rebus quibusvis vilissimis & inanimatis propriam & communem fecisse: adeo ut nullum tam vile sit corpus, quod non juxta eorum opinionem, suam foueat animam, corporis sui commoda undiquaque promouentem procuratamque. Sed quam longe a vero illorum aberrauerit sententia, nos paucis explanatum ibimus. Primum si consideremus, qualem de DEO Optimo Maximo conceptum habere oporteat, quod sit nimirum, in quantum Ens perfectissimum, ut Infinitus, ita & Unus, adeoque multiplicationem omnem, ut contradictoriis inuolutam, prorsus respuens; & deinde quid intima nobis

bis dictiter conscientia, nos nimirum singulos cogitatione ab aliis hominibus distinctos separatosque esse; facile deprehendemus hanc singulorum propriam neminique communem cogitationem, cum Summi Numinis idea neutiquam conciliari posse, quin hoc eorum placitum, ad illum in tot partes, quot homines sumus diuisum, e rerum natura prorsus eliminandum recta tendere: adeoque animas humanas Diuinæ essentiaē esse particulas, plane inepte dici.

§. 7.

SI quis autem ulterius tantorum philosophorum fama permotus, hoc nimium dictum existimauerit, dicat mihi quæso, admissa illa sententia, unde cæcitas ista intellectus, de qua sapientissimi etiam queri necessum habent? unde mali-

litia facinororum hominum? unde denique pietas hominum DEI amantium sit accersenda? Certe, aut hæc Deo, aut alii extra Deum principio, accepta sunt ferenda: at Deo nequaquam hæc conjunctim possunt tribui, cum ejusmodi dissimilitudinem in Deo reperiri, nequidem verosimile, nedum credibile sit: ergo aliud necessario, a Deo quidem pendens, ejus tamen essentia minime particeps, res hæc diuersæ, seque invicem mutuo excludentes, habebunt principium. Si jam in animabus humanis non procedat, multo minus brutorum animis, præsertim si materiales sunt habendæ, applicata, sibi constabit hæc sententia. Id quod erat demonstrandum.

§. 8.
Compellendi jam nobis veniunt
Scho-

Scholastici. Quorum multus in eo labor fuit, ut triplicem, neque hoc magis perfectam suam animam defenderent, animam nimirum, qua & plantæ vegetant, bruta animalia sentiunt, & homines ratiocinantur. Sed quemadmodum qui bene distinguit, bene docet, ut vetus fert proverbium, ita hi confundentes, quæ maxime distinguenda erant, rem bene gessisse minime censendi sunt. Ex eorum enim sententia, cujus modo supra mentionem feci, animæ hæ non nisi gradu differrent, quare etiam formarum substantialium nomine promiscue apud ipsos omnes tres hæ animæ venire solent. Cum autem has formas, quas materiales quidem, h. e. è materia promanantes, non vero materiatas vel corporeas teste Sturmio (*) quasi a se inuicem materia-

(*) v. J. C. Stur. Comp. Phys. Er. s. 1. c. 2. §. 8.

teriale & corporeum multum differrent, & ex corpore vel materia immateriale quid elici posset, esse contenderunt, non fortiter satis vel in ipsis corporibus defendere valuerint, quin inter ea, in quibus Aristoteli humani quid etiam accidisse compertum est, a sapientissimo quoque jam dudum sint relatæ, quid mirum, si formæ nomen, animæ injunctum, monstri haud ab simile nonnullis apparuerit? Nam examinetur modo hoc eorum placitum; & deprehendetur veritati minus consentaneum. Quia, ut ex absurdo hoc primum demonstretur, si res ita se haberet, in infinitum formarum substantiarumque foret progressus. Nam cum formæ, physice sic dictæ, ut mere accidentia, sine substantiis esse non possint, & ipsæ formæ ex ipsorum

B

men-

mente substantiales sint habendæ; nullum profecto finem harum formarum substantiarumque habitura sit multiplicatio, quin potiori fere jure, quam ratio diametri ad peripheriam circuli, inter incommensurabilia numeranda. Deinde, cum non nisi duo rerum genera esse constet, spiritum nimirum & corpus, si formæ substantiales admittendæ, aut tria rerum genera statuenda, aut excluso altero supra memoratorum, hæc substituendæ sunt formæ substantiales: sed prius absurdum, cum in tota rerum natura, nulla detur substantia (simplex scil.) quæ non alterutri constitutorum generum, merito sit assignanda; sed nec posterius opus fore videtur, cum, per bonam ex Scholasticorum sententia deductam consequentiam, formæ substantiales non

non sint nisi corpora, adeoque nullam peculiarem substantiæ speciem per se constituent: ergo si accurate loqui velimus, nullæ in rerum natura dantur formæ substantiales, sed quæ sic apud Aristotelicos audiunt, non sunt nisi modi corporum naturalium, qui cum absque subjecto existere nequeant, substantiæ nomen prorsus non merentur.

§. IX.

Porro modo allata Scholasticorum de formis substantialibus sententia, neque eo nomine videtur toleranda, quod, an etiam in nobismet ipsis, præter materiam, quicquam reperiendum sit, facile dubitandi occasionem præbeat. Si enim more Scholasticis solenni, animæ nostræ pro for-

mis substantialibus habendæ, utique cum nullæ extra materiam dentur formæ physice sic dictæ, nihil præter materiam in nobis admittendum est. Consequentiam, probe scio, dicti Scholastici suam non agnoscent, interim tamen cum admittant mordicusque tueantur principia, conclusiones inde deriuandas suo etiam patrocinio dignari, non absque ratione meritoque censentur. Atque sic quod paragraphæ tertia sub finem pollicitus fui utcumque præstitum est.

§. 10.

SEquitur jam ut meam eamque a Cartesii ejusque asseclarum mente parum differentem sententiam Candidi Lectoris judicio sistere sustineam. Mens itaque mea hæc

hæc est : quod anima bestiarum
 nihil sit aliud , quam sanguis in
 corde calefactus & in Spiritum
 attenuatus. Atque hæc sententia,
 quamvis nonnullis inepta satis vi-
 deri possit, hoc sane præ cæteris,
 de quo sibi merito gratulari pos-
 sit, habet, quod & rationi, &
 quod etiam magis est, ipsi reve-
 lationi maxime sit conveniens.
 Quod ad rationem attinet, ratio
 cum experientia juncta dicitur,
 siquidem materialis anima Bestia-
 rum agnoscenda, (agnoscere au-
 tem necesse est) eam nulli alii
 rei commodius assignari posse
 quam sanguini, quo omnium ju-
 dicio, in materia nihil nobilius,
 nihil excellentius, atque ad spiri-
 tus naturam magis accedens ni-
 hil reperire licet. Sed si quis e-
 am nobilioris substantiæ fingat,

gat, tantum derogat hominibus. Non enim, si res ita se haberet, ulla præ brutis homini prærogativa amplius maneret, sed pari æstimatione digna ambo hæc genera animalium utique censenda. Cum itaque nemini non integrum est, eam, quæ maxime rationi conveniens videatur, amplecti sententiam, mihi ne vitio vertat quisquam, si eorum castra sequar, quibus veritas & frequentior & familiarior esse solet, & quibus insuper circa meam ex ipsorum fontibus haustam opinionem, talia, quæ sequuntur in promptu sunt argumenta.

§. II.

QUicquid divisibile, materiale sit necesse est, anima brutorum est

est divisibilis, ergo materialis merito habenda. Est hoc argumentum D:ni Sperlette, Professoris Lycei Hallensis Celeberrimi, quod in Physica sua Noua nobis sistit. Atque, ut nemini non pater, hoc ipso nihil firmitus, ad euincendam prorsus atque ad oculum ostendendam brutorum animarum materialitatem, excogitari potest, si modo experientia, quod in Minori continetur, stabiliri potest. Auctor ipse veritatem Minoris serpentum exemplo probare satagit, qui, licet in multas partes secti, secundum ejus mentem, viuere tamen non desinent. Fateor quidem, hoc quicquid est argumenti, totum experientiæ deberi, atque adeo ea destitutis, nihil exinde, quod quidem ad hujus illustrationem rei pertineat, euiden-

is veritatis concludere licere: interim tamen ut artificii in sua arte credendum, veteri proverbio, cum vix credibile sit, tam Celebris Nominis Auctorem absque iusta ratione quidquam attulisse, prorsus contemnendum argumentum ejus minimè duco, quin ut dignissimum industriæ alicujus objectum, heic locum habere censui. Quod si enim liquido constaret de brutorum animarum divisibilitate, multorum argumentorum instar hoc unicum esset, quod vel invito, nostræ sententiæ assensum extorquere potis esset.

§. 12.

Sed si vel maxime jam allatum argumentum experientiæ repugnaret, non ideo tamen victas damus manus, quin ea, quæ super-

per sint nostræ fauentia parti argumenta, tanti etiam valoris esse confidimus, ut quemlibet modo sanum, præsumptisque opinionibus exutum, facile conuictura sint. Sit igitur hoc secundum argumentum: Si omnes, (a) quos in Bestiis conspiciamus motus, sine ulla anima (incorporea scilicet) optime fieri peragique possunt, sequitur animam immaterialem minus recte iis tribui: at verum prius, ergo etiam posterius. Major exinde probatur, quod iidem in homine sine mentis auxilio motus peragantur, ut puta motus cordis, circulatio sanguinis, arteriarum pulsus, ciborum coctio, sanguificatio, nutritio, & id genus alia. Quod ni ita esset, vel

B 5

si

(a) *Conf. Dissert. D. ni Le Grand, de carentia sensus & cognit. in Brutis. §. 42. & seq.*

si mentis arbitrio subjacerent hi motus, ægre horum motuum aberrationes pateremur, quas subinde non sine intimo doloris sensu in nobis experimur.

§. 13.

HÆc autem ut melius intelligantur, probe obseruandum est, duo in homine diuersissima omnis motus dari principia, mechanicum alterum, alterum spirituale & incorporeum, quorum neutrum in se & sua natura ab altero dependet, sed utrumque, quæ sua sunt, sine alterius nutu expedire potis est. Nec ullo modo acceptanda est illa ex Aristotelicorum Philosophia sequens sententia, (b) qua omnes in corpore humano motus, menti tanquam principio ad-

(b) *Vid. Pneumat. Rydelii. Cap. 3. §. 1.*

adscribendos esse statuunt, quin longe verissimum est, plurimos in corpore humano motus aliunde prouenire, nec huic debere originem principio, quemadmodum nec ulli tantquam causam sui efficientem, mentē per se & absq; unione consideratam agnoscere possunt: quo tamen negatum nolo, quin motus non pauci, vi admirandæ illius inter spiritum & corpus unionis, anima tantummodo volente, in homine excitentur. Quibus expensis, nec vera causa omnium in brutis motuum, indeque fluentium actionum, nostris valde similium, nec causa cur tam absurda nostra multis appareat sententia, de rebus ejusmodi inquirentem latere potest.

§. 14.

3. Quidcunque creaturæ vera destituuntur loquela, animabus

bus gaudere incorporeis minime
 censendæ: at Bestiæ ita, ergo. Ma-
 jor cum ex se clara sit, in præ-
 bationem minoris ipsam experi-
 entiam cito. Quis enim Bestiam,
 vel quotidie inter homines versan-
 tem, eo peruenire unquam depre-
 hendit, ut ad res quascunque ob-
 uias, verba ad rem facientia pro-
 ferre valeat, vel quod idem esse
 puto, per gestus alios atque alios,
 vel unum eundemque gestum,
 quoad sibi satisfactum fuerit, ite-
 rando, veram atque perfectam sen-
 sationem eorum, quæ sibi contin-
 gunt, aliis significare. Causam
 hujus rei si requiras, organis tri-
 buendam minime censeo, quippe
 quæ in Bestiis ad loquendum necessaria,
 æque ac in hominib⁹ reperiuntur: (*)
 quam

(*) *Vid. Sturm. Phys. Erot. p. m.*

quatinobrem etiam nonnul-
 las earum ita arte instructas
 vidimus, ut voces quasdam
 efferant, quas tamen ipsas non
 intelligere, hoc ipso produnt mi-
 ferrime, quod plerumque eas ini-
 quo tempore adhibeant. Quid
 igitur restat, nisi ut animas, sal-
 tem quales nos habemus brutis
 intrepide abjudicemus? Sed cum
 forte me quispiam sophismatis,
 quod apud Philosophos vulgo pe-
 titio principii audit, arguere pos-
 set, si Majorem allati argumenti,
 utpote quam ex se claram, nul-
 liusque probationis indigam judi-
 caui, omni prorsus orbatam præ-
 sidio sic relinquerem, hac utens
 ratione, vel potius sic abutens
 ratione, ut, quamvis anima lo-
 quelaæ capaci bestia destituuntur,
 animam illis tamen rationis usu
 pole

pollentem inesse, falso sibi persuadeat, quasi non vel minimum rationis hoc requireret, ut quis sensa animi per signa alia atque alia aperire possit, en probationem etiam Majoris: Si homines stulti stupidique, ut infantes taceam, sat rationis habeant, sermones apte, saltem nonnunquam, cum aliis serendi, sequitur, si vel tantillum rationis brutis esset, hoc utique sufficere signis inveniendis mere arbitrariis, quibus mentem, si talem haberent, exprimerent: ac verum prius, ergo etiam posterius.

§. 15.

4. **S**I Brutorum animantium singulis speciebus, propriæ sunt actiones, quæ natura duce in singulis ejusdem speciei indui-

viduis, eodem fere modo peraguntur, sequitur animantia bruta non libere, adeoque nec ratione, sed mera necessitate, aut si maius, interna immutabili spontaneitate, vi mechanismi nunquam satis admirandi, ad ea peragenda impelli, quæ ad suæ speciei conservationem faciant: ac verum prius, ergo etiam posterius. Unde unam cognosce hirundinem, & omnes cognosces, unum canem & omnes tibi probe perspectos habebis: in omnibus scilicet, quæ naturæ impulsu ab illis proficiuntur. Quamvis neque negandum, pro varia cerebri & organorum dispositione, nonnulla in operando apud ejusdem etiam speciei animalia, ratione modi, quo operantur, discerni possit varietas, adeo ut alia citius alacriusque, alia iterum legnius tar-

tardiusque peragenda conficiant. Quemadmodum nec me latet, multis assuescere posse animalia, ad quæ sibi relicta, nunquam aspirarent: sed hoc ipsum nullo rationis indigere auxilio, nemo non admittet, qui considerat, ex æquali fere cerebri in hominibus atque brutis constitutione, easdem ex disciplina objectisque variis, in illis æque ac nobis fieri impressiones, quas immediate, varii excipiunt motus spirituum animalium, atque ex horum frequenti iteratione, oritur tandem habitus ea exercendi, quæ præter naturam in brutis conspicamur.

§. 16.

Quinto loco denique, argumentum, quo ad astru-
en-

endām brutorum animarum
materialitatem , atque omnis
veri sensus carentiam in Pneu-
matica sua, hætenus inedita,
mihi manuscripta (o) utitur
Amplissimus Dominus Andre-
as Rydelius, Lectoribus ju-
dicandum relinquo, quod sic
habet: *Plane est incredibile voluisse
DEUM Misericordem creaturas in-
nocentes cum vario cruciatu ab homi-
nibus non modo ad laborandum co-
gi, sed & in escam mactari. Si hoc
jusse possit fieri, quidni poterit DEUS
sine crudelitate quilibet ipsis homini-
bus facere? jam vero sine Bestia-
rum servitio & sine earum carni-
bus*

C

(o) Conf. PNEUMAT. Cap. 3. §. 6.

bus non potest univrsum genus humanum sustentari. Ergo illis uti nos voluit. Non vellet autem, si servitium earum cum vero dolore, & ma-
litas cum vero cruciatus sensu esset conjuncta. Neque enim hoc tollit difficultatem, quod jura dicantur solius esse hominis, animalis multo nobilioris, quippe ratione pradi. Non enim video, quid juris & privilegii det ratio prae sensu mero, licet obligatio sequatur rationem, non sensum solum. Nam dolor est objectum misericordiae. Alias ne infantes quidem cruciari peccatum esset, nisi quatenus rationales aliquando erunt, non quatenus sunt in statu mero sensus.

Hæc

Hæc sunt, quæ dicto illi Philosopho acutissimo circa propositam materiam in mentem venire, atque ut mihi quidem videtur, nihil rectius hoc ipso dici potest, si modo Deus, omnibus id ipsum creaturis, mente scil. præditis (posito, quod præter angelos hominesque plures dentur) debere censendus est, cujus ex gratia erga homines se debitorem fecit: sed cum hoc perspicere, lubens fateor, meum superet ingenium, viro eidem eruditissimo sic pergenti: nec vis argumenti hujus eludi potest aliter, quam si fingatur paradoxa illa

re-

revolutio animarum, Pythagoreis & plerisque gentilibus, imo Cabbalistis Judæorum familiaris, & animas Bestiarum fuisse antea humanas, atque propter aliquod peccatum suum debere cruciari, donec meliora forsitan edoctus fuero, prorsus assentiri non sustineo.

§. 17.

His atque aliis ex lumine rationis, quæ deduci possent argumentis, si non prorsus evincitur, saltem probabilior multo præ illa, veteribus nec non recentiorum nonnullis admodum accepta, hæc, quæ mecum facit redditur sententia: Revelationem vero, promissi memores, si consulamus, a nostra ipsam

plam veritatem parte stare, vix
dubitandi anla superest. Nam si
evoluatur Genel. 1: Cap. versu 24.
hæc se nobis verba offerunt: Et
dixit DEUS: producat terra ani-
mam viventem secundum speciem
suam, jumentum & reptile &
Bestiam terræ secundum speciem
suam, & factum est ita. In lo-
cum allatum, ne solus dixisse
videar, sanctus Basilius, omnes
fere S. S. Patres, tam Græci
quam Latini, Celebriores Scriptu-
ræ Commentatores omnes ita di-
scurrunt: Si anima Bruti produ-
cta est ex terra, quemadmodum
ibi dicitur, quis non videat eam
esse pure terrestrem & materia-
lem (*) & consequenter forsan e-
tiam rationis & omnis veri sen-
sus expertem: Idem videre est
ex

(*) Conf. Phys. Nou. D:æ Sperlette p. 230.

ex Deut. Cap. 12: v. 23. ubi verba sic habent: tantum confirma te, ut non edas sanguinem, quia sanguis illius (Bruti scil.) est anima. Ex hoc etiam dicto mirificum nostræ thesi accedit stabilitum. Nam si sanguis est anima Bestiarum, quid præter materiam? quid rationis quæso? quid veri etiam sensus ipsis est affingendum? dicta, quæ contrarium in Sacris Literis suadere videntur, nostræ quod speramus thesi non officient, quin si recte explicentur, illam ipsam illustriorem reddent.

SOLI DEO TRINUM
GLORIA IN ÆTERNUM!

